

undè si beneficatus non implet quod promisit, neque Ecclesia temetur ei dimittere fructus benefitii, Jure enim naturæ non debetur merces non operanti, at inter reū, & Fiscum, nullus est contractus, nulla obligatio, quæ à jure naturæ insurgat; tertio quia unusquisque potest apponere legem rei sua, cuius est moderator, & arbitrus *l. in re mandata C. de mandati*, potuit ergo Ecclesia apponere legem suis beneficiis, ut non recitans officium non faciat fructus suos, at in confiscationibus poenam apponendo, legem ponit princeps rei alienæ.

15 Ad secundum sententia declaratoria appetit viam executioni, & tollit Juris assistentiam, quæ militabat pro reo, nam in c. cum secundum leges de hereticis in 6. in fine prohibitum est Fisco agere contra Reum, donec pronuntietur sententia declaratoria, quod importat Jus ipsum defendere Reum, eique assistere, quād defensionem, & assistentiam tollit pronuntiata sententia declaratoria; magna est ergo disparitas, non solum pro foro externo; sed etiā pro foro conscientiae, *Lessius de Justitia, & jure, l. 2. c. 29. dub. 8. sub n. 64. Vers. ex his sequitur.*

16 Ad tertium, pariter dicimus Reum retinere cum possessione naturali, etiā titulum, quem ante delictum habebat, in quo à Jure ipso defenditur, usque ad sententiam declaratoriam, resolutile tamen cum retroactione, usque ad diem delicti virtute sententiae declaratoria, quād sententia receptionem, & probabilitatem dicit *Barbosa in dicto c. cum secundum leges n. 4. vers. contraria tamē, & num. 5, & seqq., Sanchez ad decal. l. 2. c. 22. num. 2, 3., Molina de Justitia, & Jure tom. I. disp. 95. col. II. vers. dubium vero est, Riccius. de Jure perso: extra l. 5. c. 31. num. 10. 11., & hanc habere locum in quocunque delicto, pro quo ipso Jure sit imposita pena confiscationis, Tiraquell. in l. s. unquam C. de revoc. donat. V. Revertatur num. 400., & seqq., Surd. de alien. tit. 9. q. 25. num. 73., & seqq., Peregrin. de Jure Fisci lib. 4. tit. 5. num. 8., & seqq., & habere locum etiā in casu, quo Clericus habens beneficium requirens ordinem Sacerdotalem, juxta tex. licet canon. de elect. in 6., si non faciat se infra annum ad ordinem Sacerdotalem promoveri, beneficium vacat ipso jure, tamen Clericus non tenetur illud sponte dimittere, sed poterit re-*

tinere, & continuare possessionem tutam conscientia, ut post Henriquez. in Summa lib. 10. c. 23. §. 5. in gloss. littera V. notat Barbosa in c. comissa num. 11. de elect. in 6.

17 Ad quartum ex dictis etiā constat, sententiam declaratoriam operari plures effetti scilicet facere, ut constet certò de delicto, tollere juris assistentiam, & defensionem rei delinquentis in sua naturali bonorum possessione, & solvere manus ligatas Fisci, ut possit mandare executioni poenam confiscationis à Jure impositam.

18 Quod autem quinto loco dicitur plures D. D. sequi Alphonsi sententiam, nil prodest, tūm quia multo plures cōtrarium sentiunt, tūm quia si bene, & attentè Doctores in oppositum allegati perspiciantur, vel dubitativè, vel perfunditorie, & articulo non discussio loquuntur, vel nullam reddunt rationem, sed tamquām oves sequuntur precedentem, vel eorum rationes suprà solute sunt.

19 Ex quibus sequitur, quod completa prescriptione Judex nequeat amplius, aut reū condemnare, aut Fiscus exequi bonorum capturam, alias malè, & iniuste faceret; *Guazzin. ad defensam reorum defensione 2. nu. 16.*, & effet punibilis, ubi num. 17., quod tunc Juditium effet nullum una cum sententia, & executione inde sequita, *Farinac. q. 10. num. 2.*, neque Fisco conceditur restitutio in integrum idem *Farinac. q. 25. num. 160.*, ubi num. 167., rationem affert, quia in executione poenarum, nec Fiscus, nec alius de Jure restituitur per tex. in l. auxiliū ff. de minor., *Odd. de restit. in integrum p. 1. q. 3. num. 85., & seqq.*

20 Quod limitat *Farinac. q. 10. nu. 20.* in poena spirituali, idè exemplificat in adulterio uxoris, quād Maritus post quinquennium nequit accusare, ut temporali poena puniatur, *l. adulter. C. adl. Julian de adulter.*, poterit tamen accusare, ut divortium fiat, quæ accusatio tamquām tendens ad penam spiritualem, & in Evangelio concessam *Mathei c. 19.*, numquām prescribitur *Sanchez. de Matrimonio lib. 10. d. 3. num. 9.*, *Barbosa in c. Admonere num. 5. 33. q. 5.*, & hoc militat in omnibus peccatis, quæ quo ad Deum numquām prescribuntur, & tangit *Petrus Barbosa in l. sicut 3. num. 232. C. de prescript.*, & in foro penitentiali non currere prescriptionem ullo unquam tempore dixit

dixit Guazzin. dicta defens. 2. nu. 74., quia tanto graviora in hoc foro fiunt delicta, quo peccator in eis diutius perseverat, forus autem externus satis differt ab interno, ut etiam peracta pénitentia fori interni, adhuc competat actio in foro externo, & reus possit ad poenam legalem condemnari, & si reus passus sit poenam in foro externo, ad-huc remaneat culpa in foro interno tollenda *Guazzin. dicta defens. 2. nu. 75.*, *Barbosa in rubr. de foro competenti num. 7. 8.*, *Peregrin. de Jure Fisci lib. 6. tit. 8. num. 46.*

21 Sed contra prædicta, maximè, quod prescribendo poenam contra Fiscum non requiratur bona fides, & quod præscribatur spatio 10., vel 20. annorum, videtur non leviter Urgere tex. in c. si qui de prescript. in 6., ubi si qui exigentibus culpis, bonis sint per sententiam, vel ipso iure privati, nullus temporis lapsus obstat, nisi contra Romanam Ecclesiam centennaria, vel cōtra alias Ecclesiæ quadragennaria præscriptione legitimè fit completa, & fuerint bona fide possessa &c., quād bonam fidem explicat *Glossa ibi in V. bona fide*, ut si filii hereticorum, qui successerunt Patri in bonis hereditariis, credebant eorum Patrem, vel testatorem, cui successerunt, fuisse catholicum, ex quo tex. videtur colligi, quod etiā in præscriptione bonorum in poenam confiscatorum requiratur bona fides, & cursus centum annorum, si contra Ecclesiam Romanam, vel quādraginta, si contra alias Ecclesiæ inferiores sint præscribenda bona in poenam confiscata.

22 Verū responsio clara patet, ex eodem tex., & glossæ explicatione, quia scilicet ibi non agitur de præscribendo contra Fiscum, sed casus aliis est, Titius, nempè possidet bona feudalia Ecclesiæ Romanæ, vel alterius Ecclesiæ, & committit delictum, putà labitur in heresim, propter quod bona vel per sententiam, vel ipso iure confiscantur; tunc cum bona feudalia Ecclesiæ non possint capi à Fisco, sed debent reverti ad ipsam Ecclesiam feudi dominam, & contingat, quod Ecclesia negligat, idest ejus administratores bona ad Ecclesiam reversa capere, & incorporare, vel alium investire, & infundare, tunc contra Ecclesiam dominam non præscribitur, nisi cum bona fide, & spatio centum, vel 40. annorum, undè patet, quod non agi-

tur de prescribenda poena contra Fiscum, quod latius notat *Farinac. q. 25. num. 168.* in terminis hujus tex. c. si qui de prescript. in 6., ita ut si præscribendum effet contra Fiscum Romanæ, vel alterius Ecclesiæ; adhuc militarent dicta, quod etiā sine bona fide, spatio decem, vel 20. annorum præscriberetur ad id allegatis, *Franc.*, & *Gemin.* in eodem tex., unde cavendum est ab aliquibus Doctoribus, qui in hoc confusa loquuntur, immò, & notat *Barbosa in eodem cap. si qui*, quod in eodem tex. bona fides non requiratur in ipso reo delinquentे, sed in ejus filiis, & hoc ex spetiali textus dispositione, & tamen etiā data mala fide in eis scilicet, quod sciant Parentum heresim, tamen adhuc justè retinent bona, quia licet non sint applicanda Fisco, sed Ecclesiæ dominæ Fœudi, tamen ista ablato bonorum fit in consequentiam poenæ confiscationis, ad quād ipsi, filii per se ipsos non tenentur exequi in conscientia.

23 Et si quæras quare in eo tex. bona fides requiratur in filiis hereticorum ad præscribendum, quæ non requiritur in ipsis hereticis, post lapsum perseverantibus in possessione bonorum, quasi deterioris conditionis sint filii hereticorum, quæ ipsi heretici; Respondit ipse *Barbosa sub d. num. 6.*, id evenire propter obligationem denuntiandi hereticos, quæ habent filii, dum scunt Patrem esse hereticum, ne omittentes ex suo delicto, commodum reportent, quæ obligationem non habent ipsi heretici, qui non tenentur se ipsos prodere, dicente D. Jo. Chrysostomo relato in c. quis ali quando de penit. d. 1. §. bis auctoritatibus, non dico, ut te prodas in publicum, neque ut te apud alios accuses; quapropter *Peregrin. de Jure Fisci lib. 6. tit. 8. num. 35.* in fine, dicit tex. in c. si qui inducere casum singularem, & num. 36. Vers. Attamen non dicendo.

24 Constat ergo ex prædictis, quod ad præscribendum poenas ipso Jure incursum contra Fiscum negligentibus officiis aprehendere bona confisca, non requiratur bona fides, quæ tamen requiritur ad præscribendum bona Fisco debita ex alio titulo, quæ titulo poenæ, putà quia bona sint vacantia, vel debita Fisco titulo legati, donationis, emptionis per *Peregr. de Jure Fisci lib. 6. tit. 8. num. 35.*, ubi n. 34., quod si præscribendæ sint poenæ damnatorum, nec

De Negligentiis.

- nec titulus requiratur, vel sint in re, vel in peccunia indictæ, & num. 35., etiam si Possessor sit in mala fide.
- 25 Sequitur ex prædictis, quod fraudans Gabellæ, & vectigalia propter, quod res in poenam cadant in commissum, si per quinquennium à Fisco, seu conductore gellarum non apprehendantur, non obstante mala fide fraudatoris, contra Fiscum præscribuntur, ut post quinquennium nequeat amplius ea apprehendere, neque Jūdex declarationis sententiam pronuntiare l. 2. C. de vectig. & commissis, Bartol. in l. commissa C. eodem, Peregrin. de Jure Fisci d. tit. 8. nu. 38., ita ut si transacto quinquennio, sicuti in alia quacunque præscriptio ne completa, fieret denuntiatio delicti; putè Violationis Gabellæ, tamèn, nec Fiscus, nec Gabellarius poterunt agere contra violatorem, seu fraudatorem, Peregrin. suprà num. 40. Vers. intellige, quod denuntiatio facta non perimat usucaptionem perfectam &c.
- 26 Si contingat, quod ex negligentia Fisci ali creditores posteriores, diligentiores consequantur satisfactionem sui crediti, vel in pecunia, vel in specie, an Fiscus possit revocare solutâ, vide Fermosin. allegat. Fiscal. 7., ubi.
- 27 Restat videndum an Officiales Fisci negligentes capere bona Fisco ipso jure obvenientia, per quam negligentiam illa præ-

scribuntur à delinquentibus; vel eorum hæredibus, teneantur ipsi ad refectionem damnorum; Respondeo teneri ad damna Fisco resarcienda, quia ex Juris disposi tione illa bona sunt Fisco quæsita, & dominium civile translatum est in Fiscum, remanente solum dominio temporali apud delinquentem, undè præjudicant per suam negligentiam Fisco in quæsitis, sic que damnificant, ad quod damnum vitandum tenetur ex contractu, quando fuerunt electi ad officium pro Fisco, & con sequenter, ex justitia commutativa; non sic dicendum de poenis non ipso jure, sed per sententiam imponendis, ad quas non est jus quæsitum Fisco, nisi post sententiam, & con sequenter non tenentur officiales eas resarcire, faciunt notata per Thomam del Benè de Sancto Officio p. 1. dub. 33. num. 7.

28 Aliud etiam notandum puto, quod si officiales Fisci impedianter arte, dolo, & quæsitis coloribus à contrahentibus agere, quia artificiose occultant contractum, aut transvectionem, vel mendaciis, eg. fingunt Clericum fuisse venditorem, vel transvectorum, tunc Officialibus non potest imputari, neque possunt dici negligentes, undè non tenebuntur ad aliquid, neque omittens solutionem præscribere poterit, ad allegata per Gutierrez de Gabellis q. 123, & diximus supra num. 9.

De Negligentia Parentum in Filios

S U M M A R I A.

- 1 Pus Negligentia, quam malitia contin git in suffocatione infantum in lecto à Matre, vel Nutrice detentorum.
  - 2 Talis detentio solet esse causus Episcopo reser vatus, vel suffocatio eorumdem.
  - 3 Negligentia in hoc casu consistit in non suffi cienter præcavendo à periculo, nec relevat disperientia, & dolor, quam sentiunt parentes post casum, num. 4.
  - 4 Parochi tenentur admonere parentes, ut præcaveant à tali periculo.
  - 5 Parentes si dolo suffocarent filios, punirentur pœna ordinaria, sine dolo puniuntur pœna extraordinaria.
  - 6 Patres suffocans filios in lecto detentos negli-
- gentia studioſa, incurrit irregularitatem.
  - 8 Incurrit pariter irregularitatem, si non ad bibet cautionem necessariam ad tollendum omne periculum.
  - 9 Adhibita omni cautione, ut prudentis iudicio, nullum sit periculum, si postea contingat suffocatio, non incurrit irregularitatem.
  - 10 Negligens præstare alimenta filiis, secundum conditionem familie culpatur, etiam si filii sint tantum naturales, vel etiam spuri num. 11.
  - 12 Limita, quando filii Spuri deveniunt ad æatem, ut possint sibi opere, & labore victus querere.
  - 13 Filiis spuriis non debenter alimenta, aut dos secun-

Pars Secunda.

- secundum conditionem patris, sed secundum necessitatem.
- 14 Etiam Pater hæreticus tenetur alere filium Catholicum.
  - 15 Si Pater sit pauper, Mater vero dives, bac tenetur alere filios.
  - 16 In casu divorci, filius alendus est penes innocentem, expensis tamen Patris, vel Matris Adulteræ, si dives sit.
  - 17 Tenentur parentes alere filium Hospitali expostum, si dives sint.
  - 18 Vbi non est Hospital, neque parentes ino scunt, Ecclesia debet expositos alere, tamquam pia Mater, vel Episcopus, vel Parochus, & deficienibus omnibus alendi sunt expensis populi, nisi diversa sit consuetudo.
  - 19 Pater negligens corripere efficaciter filios peccat mortaliter.
  - 20 Parentes in pœnam negligentiae in corripi endis filiis, quandoque vel ipsi, vel filii citius moriuntur.
  - 21 Si Pater corripiat filios, & illi non corrigan tur, non amplius Patri imputetur.
  - 22 Non est caritas non corripere filios, aut servos.
  - 23 Negligentia Agnatorum in maritandis fœminis damnatur, & punitur in Statuto Ferrarie rub. 140. lib. 2.
  - 24 Pater non administrat bona adventitia filii emancipati, sed si administraret, debet con sicere inventarium, alias negligens fit suspe citus de dolo.
  - 25 Mater Vidua non petens infra annum dari Tutorum filio, legitima successione privatur, limita si Mater sit major 25. annorum.
  - 26 Mater, que proprio lacte non alit filium, negligentia culpatur à Divo Gregorio Papa.
  - 27 Et ex inde multa sequuntur incommoda.
  - 28 Et naturæ adversantur.
  - 29 Possunt tamen dari legitimæ excusationes, quarum aliquæ recensentur.
  - 30 Quare in antiquioribus Romanis gloriorum tan ta virtus.
  - 31 Negligentia culpam incurrit Mater, dum cuicunque mulieri nutriendam propriam fo bolem tradit absque delectu.
  - 32 Pater omittens filium instituere, saltem in integra portione legitime, præbet causam querelle in officio testamenti.
  - 33 Pater negligens erudire filios in rebus fidei, in scientiis, vel artibus, graviter peccat.
  - 34 Notatur negligentia parentum in querendo pedagogum filii.
  - 35 Gravis culpa est, non custodire diligentissime filias, ita ut talis negligentia faciat præsumere illos non esse Parentes.
  - 36 Negligentia Parentum in differendo baptismo filiorum.
  - 37 Puella infans Hebræorum fuit exposita, & derelicta, an esset invitis parentibus baptizanda.
  - 38 Non esse baptizandam dissentientibus parentibus, scripserunt multi Advocati pretio ab Hebreis requisiti.
  - 39 Baptizans infantem Hebræorum parentibus invitis peccat mortaliter contra Iustitiam.
  - 40 Tum propter periculum, ne major facta ve lit ad parentes redire.
  - 41 Puella Hebræorum exposita, & à Sinagoga collecta, recidit in potestatem Sinagoge.
  - 42 Ad Baptismum requiritur voluntas baptizati, vel vera, & actualis, vel interpretativa, habitualis.
  - 43 Puella Hebræorum non potest offeri baptismo nomine Ecclesie, quia ante baptismum est extra Ecclesiam.
  - 44 Expónens puerum ex necessitate, non amittit patriam potestatem.
  - 45 Exodi: cap. 2. Hebræi exponentes filios coa legie Regia, non amitterebant Jura sua in filios.
  - 46 Pater præter patriam potestatem, babet aliam potestatem regendi filios à natura, quatenus principium filii est.
  - 47 Pater filii expositi, si infra dies decem veniat, & recognoscat expositum in filium redit ad præsina Jura.
  - 48 Pater sciens, & volens, exponens filiam, amittit Patriam potestatem, & quamcum que aliam naturalem potestatem in filiam expositam.
  - 49 Sublata Patria potestatem, Pater non habet Jus resistendi, quin filia exposita baptizetur. Doctores, qui dicunt non posse baptizari filios Hebreorum Parentibus invitis, loquuntur de Patre habente Patriam potestatem in filios.
  - 50 Pater exponens filiam crudelior feris est.
  - 51 Licet baptizare filios infidelium morti proximos, etiam parentibus non consentientibus; cavendum tamen de modo.
  - 52 Expenditur tex. in l. Pater C. de Nuptiis, qui videtur requirere ad nuptias filia expositæ consensum exponentis.
  - 53 Pro Hebreo exponente, afferebantur duæ exceptiones, nempe exposuisse ex necessitate,